

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

Hyvää

kaikille lupien hakijoille yhtenäiset ohjeet ja yhteinen alusta dokumenttien käyttöön, täyttöön ja löydettävyyteen (esim. ymparisto.fi -sivuston kehittäminen pitämään sisällä myös AVIn päätökset)

ohjaus ja neuvonta voidaan keskittää parhaiten lupa-asian osaavalle

virastossa avoin tiedonjakaminen ja yhdessä tekeminen voivat johtaa parempaan tulokseen

päätöksien kriteerit lakien ja asetusten mukaisiksi, jos siis virastossa on töissä juristeja eri aloilta

lupien hylkääminen tulee olla samalla tavoin mahdollista kuin niiden hyväksyntä

mahdolliset ympäristöön liittyvät mallinnukset tarkistetaan viranomaisen toimesta, ellei osaamista ole hankitaan sitä vaikkapa ostopalveluina huomioiden konsulttiyritysten ja tutkimuslaitosten jäävydet palvelujen tuottajina

korvauskäytännöt ja kompensatiot yhtenäistyvät

vastuutahojen tiedonantovelvoite päätöksistä selkeytyy

Huonoa

alueelliset toimijat tuntevat alueet paremmin, miten taataan paikallistuntemus jatkossa

miten varmistetaan, että parhaat osaajat käsittelevät niitä lupia ja ohjaavat niitä hankkeita, joissa osaamista on

väheneekö henkilöstö, jos näin käy miten saadaan prosessien laatua parannettua

jos lupaprosessia aiotaan tällä nopeuttaa, se edellyttää hakijoiden osaamisen lisääntymistä – vai tuleeko ohjaus olemaan tarkempaa

jos esim. ympäristölupaprosessissa olisi riittävän kattava valmisteluvaihe kuten lakien mukaan tulisi olla voitaisiin välttää monia valituksia

35§ todetaan, että Lupa- ja valvontaviraston sisäistä lausunntomenettelyä (nyk. ely) ei olisi, ja olennaiset näkökohdat tulisi huomioida päätöksen teossa, valitettavasti tämä kohta on vielä hyvin epäselvä

36§ Arviointimenettelyn soveltamista koskevat poikkeukset - tässä kohtaa valtioneuvosto siis voi päättää ympäristöministeriön esityksestä poikkeamisesta, tämä voi jatkossa johtaa eri hankkeiden eri arvoiseen käsittelyyn valtioneuvoston vaalikausien muutoksen myötä ja pidämme avointa valtakirjaa yrityksille haastavana. Ja valtioneuvoston päätöksistä varmaan ainoa tie valittaa on EU - tuomioistuim. Pykälässä on tarkennettava mitä nämä muut kuin 1 momentissa tarkoitetut hankkeet voivat olla.

YVA-menettelyprosessia toki on tarpeen muokata, mutta johtaako se parempaan suunnitteluun ja ympäristövastuun kehittämiseen

vastuutahojen tiedonantovelvoite ei ehkä selkeydy

viranomaisen päätöksen jälkeinen valitusaika saattaa olla valituksen jättäjälle lyhyt, jos siis nopeutetaan prosesseja

Puhtaan meren puolesta ry pitää erittäin tärkeänä, että lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävien lupahakemusten tiedot ja mallinnukset tarkastetaan huolellisesti. Suomessa on ympäristölupaviranomaiset lähtökohtaisesti luottaneet hakijan toimittamaan tietoon, mutta lupahakemusten tiedot on tarkastettava. Nyt on ajauduttu tilanteeseen, että asukkaat ja ympäristöjärjestöt toimivat lupahakemusten ja mallinnusten lähtötietojen tarkastajina niin kaivosteollisuuden kuin akkuteollisuuden hankkeissa. Vastuu ja riittävät resurssit tulee olla viranomaisella. Jos osaamista ei ole viranomaisella, niin tulee olla mahdollisuus ostaa tarkastus ulkopuoliselta ja puolueettomalta asiantuntijalta. Se, että tietojen oikeellisuus tarkistetaan ja siihen puututaan, ehkäisee merkittävästi valituksia hallinto-oikeuteen. Ei ole teollisuuden eikä kenenkään edun mukaista, että vasta Vaasan hallinto-oikeus tutkii ja selvittää asiat, kun lupaviranomainen on päästänyt virheellisiä asioita läpi ja tehnyt lainvastaisia lupapäätöksiä.

Esimerkkeinä PMP ry nostaa BASF Harjavalta ja CNGR Finland Oy:n tapaukset, joissa lupaviranomainen ei reagoinut väärin tietoihin ja päätelmiin, mistä seurasi valitukset Vaasan hallinto-oikeuteen. Mikäli lupaviranomainen olisi tarkastanut lupahakemuksessa esitetyt asiat ja reagoinut ympäristölupavaiheessa tehtyihin muistutuksiin olisivat valitukset hallinto-oikeuteen olleet tarpeettomia.

Puhtaan meren puolesta ry nostaa esiin huolen, että yhden luukun -periaate on pääsääntöisesti luotu palvelemaan yrityksiä ja nopeuttamaan yritysten luvan saantia. Valmistelussa lienee yritysten näkökulma ajanut ympäristönäkökulman ohi. Missään vaiheessa yhdenluukun-periaatteessa ei esim. käsitellä saatujen lupien mahdollista perumista, jos luvan epävarmuustekijät osoittautuvat ympäristövaikutusten seurannassa tosiksi. Yhteiskunnalliset vaikutukset ja riskien arviointi ovat tältä osin vajavaiset lakiesityksen johdanto-osuudessa.

1 luku Yleiset säännökset

-

2 luku Yhteyspisteviranomainen

-

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

-

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

-

5 luku Yhteiskäsittely

-

6 luku Asioiden ratkaiseminen

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

-

Laki vesilain muuttamisesta

-

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

-

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

-

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

-

Tomberg Marja
Puhtaan Meren Puolesta Ry